

УДК 321(303.4)

Особливості наукового дослідження в рамках класичного інституціоналізму політико-інституційної парадигми

О.В. БАШТАННИК

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпропетровськ,
E-mail: polit.dnepr2011@gmail.com

Авторське резюме

Запропоновано визначення класичного (традиційного, або – в англійській науковій традиції – старого) інституціоналізму як дослідницького напрямку політико-інституційної парадигми політичної науки. Класичний інституціоналізм має в основі формалізований, раціонально обґрунтований аналіз структур політико-правової природи, що пов'язані з особливостями реалізації регульованої нормативно-правовими актами державної влади. Формування цієї гілки інституційної теорії базувалося на ідеї про те, що органи державної влади як політичні інститути розробляють регулюючі приписи, які володіють вирішальним впливом на внутрішні політичні процеси та зовнішню політику держави.

Вказані особливості предметного поля аналізу та вибору методологічного інструментарію, які є типовими для наукових розробок класичного інституціоналізму політико-інституційної парадигми політичної науки. В основі методології для здійснення досліджень цієї гілки інституціоналізму політичної науки можливо спостерігати зсув дослідницького балансу на користь правової компоненти політико-правових підходів, що тривалий час призводило до обмеження поля наукових розробок. Ці підходи були

© О.В. Баштанник, 2014

основою інституціональних досліджень у рамках класичного інституціоналізму, об'єктом котрого була держава (як центральний інститут) та інститути управління (до середини ХХ ст.).

Обґрунтовано присутність внутрішньої еволюції у дослідницькій стратегії аналізу класичної інституційної теорії. По-перше, принцип нормативності (запозичений з політичної філософії) поступово був трансформований від вимоги відповідності морально-ціннісним критеріям до проголошення першорядності правових рамок для регуляції функціонування політичних інститутів. По-друге, бачення держави як юридично цілісного феномена (запозичене з юридичного позитивізму та історичної школи права) було модифіковане до розгляду держави як одного з політичних інститутів суспільства, хоча і досить впливового.

Ключові слова: політичний інститут, класичний інституціоналізм, держава, управління, політична філософія, правознавство, політико-інституційна парадигма.

The peculiarities of scientific research within old institutionalism of the political-institutional paradigm

O.V. BASHTANNYK

The Oles Honchar Dnepropetrovsk national university, Dnepropetrovsk, Ukraine,
E-mail: polit.dnepr2011@gmail.com

Abstract

A definition of the classical (traditional, or – in the English-language academic tradition - old) institutionalism as the research direction of political-institutional paradigm of political science is proposed. Classical institutionalism is grounded on formalized, rationally-based analysis of the political-legal nature's structures concerned with the features of realization a regulated by government legal acts state power. The formation of this branch of institutional theory was based on the idea that state structures as political institutions developed regulatory requirements, which have a decisive influence on internal political processes and government foreign policy.

Peculiarities of subject-field analysis and selection of methodological tools, which are typical for researches of classical institutionalism of the political-institutional paradigm of political science are specified. The basis methodology for investigations of this branch of political science institutionalism characterized by a shift of research balance in favor of the legal component of the political-legal approaches that for a long time led to restrictions of the scientific researches field. These approaches were the basis of institutional research in the framework of classical institutionalism, the subject of which was a state (as the central institution) and governmental institutions (till the middle XX).

The presence of internal evolution in the analysis's research strategy of the classical institutional theory is justified. First, the principle of normativity (borrowed from political philosophy) was gradually transformed from requirements of accordance to moral and value criteria till declaration the paramount of legal framework for regulation the functioning of the political institutions. Second, understanding of the state as a legally holistic phenomenon of the highest status to the system of government (borrowed from legal positivism and historical school of law) was modified to consideration of the state as one among other political institutions of society, though very influential.

Key words: political institution, old institutionalism, state, governance, political philosophy, jurisprudence, political-institutional paradigm

Постановка проблеми. Роль політичних інститутів у визначенні орієнтирів буття соціуму в рамках політичної системи окремої країни в різні часи була легітимована релігійними догматами церкви, ідеями мислителів політичної філософії та концепціями правознавців, положеннями ідеологічних доктрин Новітнього часу. Становлення класичного (або традиційного, а в англомовній науковій традиції – old - старого) напрямку інституційної теорії в політичній науці спиралося на тезу про те, що в рамках функціонування органів державної влади як політичних інститутів розробляються нормативні приписи, які чинять вирішальний вплив на політичне життя в середині країни та міжнародну політику поза її межами. Виявляється необхідним прояснити теоретико-методологічні аспекти вивчення політичних інститутів у класичному інституціоналізмі політико-інституційної парадигми політичної на-

уки із дотриманням вказаної традиції аналізу та конкретизувати основні характеристики відповідної дослідницької стратегії.

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичний доробок класичного інституціоналізму політичної науки окреслюється в роботах вітчизняних та закордонних дослідників переважно в якості параметрів визначення прогресу в новій інституційній теорії. Дж. Марч та Й. Олсен, С. Бел, Б.Г. Петерс, С.В. Патрушев, О.І. Зазнаєв, А.Ф. Колодій, Ф.М. Кирилюк, В.В. Кривошеїн, А.С. Романюк, О.В. Рибій та ін. звертаються до окремих рис класичної інституційної теорії для виконання власних більш ґрунтовних та комплексних досліджень. Важливим для уточнення статусу інституційної теорії в політичній науці визначається аналіз дослідницької стратегії класичного інституціоналізму як самостійного її напрямку, що дозволяє встановити витоки предметної та методологіч-

ної еволюції в цій традиції наукових розробок.

Мета дослідження – аналіз основних параметрів класичного інституціоналізму як однієї з дослідницьких стратегій політико-інституційної парадигми політичної науки. Ця мета реалізується через виконання наступних завдань: сформулювати визначення класичного інституціоналізму як складової політико-інституційної парадигми; окреслити предметне поле даної стратегії дослідження та вказати на основні методологічні прийоми, що їй притаманні; обґрунтувати наявність внутрішньої еволюції аналізу в класичному інституціоналізмі політичної науки.

Виклад основного матеріалу. Вчені, в роботах яких приділяється увага проблематиці становлення та розвитку інституційної теорії – Б. Петерс, С. Бел, О.І. Зазнаєв, С.В. Патрушев, А.С. Романюк, Л.Л. Бунецький та ін. – при дослідженні її трансформації розрізняють переважно два етапи, що відповідають двом напрямкам інституціоналізму – традиційному та новому. Так, Л.Л. Бунецький характеризує традиційний інституціоналізм як вивчення формально-юридичної сторони інститутів з позиції описово-індуктивного підходу, за використання якого вченими досліджується сконструйована модель соціальних відносин та організаційна структура, що закріплює цю модель [2, с. 60-61]. У якості політичного інституту розглядається переважно система державного ладу в конкретній країні та елементи цієї системи. В якості методологічної основи класичного інституціоналізму використовуються розробки політико-правового аналізу, правова компонента якого полягає у дослідженні відповідності нормативних аспектів функціонування політичних інститутів приписам діючого законодавства (Конституції, міжнародним актам про права і свободи людини і громадянина та ін.), а політична компонента зосереджена на виокремленні політичної спрямованості (задоволення загальносуспільних чи групових інтересів) встановлених норм, прийнятих рішень та особливостей реалізації владних ресурсів примусу вказаними інститутами [10, с. 9]. Гносеологічний нормативізм доповнюється в цьому напрямку політико-інституційної парадигми політичної науки внутрішнім ідеологічним консерватизмом (як загальноприйнятим для наукової школи), оскільки досліджувані інститути були визнані вченими як основні чинники, що повинні визначати суспільно-політичне життя та індивідуальну поведінку [13, с. 192]. Звісно, що подібна координуюча роль структурованих акторів політики реалізувалася раціонально обумовленим та цільовим чином спрямованим шляхом. Дж. Марч та Й. Олсен у своїй статті підкреслюють, що інститути відносно політичних процесів виробляють певні типи порядку, які різняться між

собою в залежності від того, що покладено в основу стандартів регулювання. Згідно з аргументацією цих вчених, у ранніх роботах представників класичного інституціоналізму джерелом порядку є конституції та закони, які базуються на нормах моралі та релігійних догматах, а пізніше обстоюється необхідність дотримання порядку, заснованого на розсудку (раціональність ієрархічних структур формалізованих інститутів) [16, с. 743]. Вплив правової науки при цьому можливо визначити як суттєвий, проте не вирішальний – важливе значення при конституюванні змістовного наповнення класичної інституційної теорії має також характер світоглядних орієнтирів вченого.

Погоджуючись із В.В. Кривошеїним, у якості філософського підґрунтя класичного інституціоналізму можливо визначити раціоналізм (що сягає часів Декарта) та механіцизм, притаманний науці Нового часу (коли світ природи та соціальний світ розглядалися як такі, що є подібними до складного механізму) [8, с. 19-20]. Раціональність можливо визначити як таку характеристику знання, яка розкриває його відповідність найбільш загальним принципам мислення та розуму [6, с. 578]. Як правова, так і безпосередньо політична компоненти аналітичних процедур класичного напрямку інституційної теорії кореспондували з таким стилем теоретизування та багату в чому визначалися ним. Апогей захоплення раціоналістичною традицією припадає на період Просвітництва та Нового часу [3]. Механіцистське бачення природного світу, притаманне Новому часу, екстраполювалося і на світ соціальний. Т. Гоббс взагалі висунув тезу про те, що необхідно створити таку науку про політику, котра зайняла б своє місце поряд з наукою Коперника або Галілея, тобто з експериментальними науками. Держава у його вченні репрезентована як Левіафан (грандіозна міфічна гідра), в якій розгортаються виключно механізовані процеси і взаємовідносини [8, с. 19-20]. Як ми можемо помітити, в політичній філософії цієї доби простежується наслідування стратегії філософів Просвітництва щодо перетворення політики на науку. Вчені продовжували обстоювати думку про те, що позаяк свобода, автономія та моральність визначаються характеристиками самого розуму, то розумне поняття або ідеал суспільства проектує суспільство вільне та справедливе [1, с. 6-8]. Для часів, коли світська політична теорія відстоювала своє право на самостійність від теологічних доктрин, апеляція навіть до нормативності раціональної етики вже свідчила про наявність певного прогресу концептуальних основ політичної думки, оскільки встановлювався зв'язок із результатами рефлексії Розуму як людиномірної категорії.

Втіленням політичного ідеалу розумнос-

ті, який людина була в силах реалізувати на практиці, визначалася держава та її структури. Представники класичних позитивістських концепцій у правознавстві – К. Бергбом, Дж. Остін, Г. Кельзен - обґрунтовували необхідність та намагалися довести правильність формально-догматичного і етатистського ракурсів дослідження права. За такого тлумачення право є сукупністю законодавчо-закріплених норм, які не потребують зайвих пояснень, оскільки джерелом їх є державна влада, наділена примусовою силою [5, с. 105-104]. Це означало, що в аналітичному аспекті структурна диференціація держави на окремі органи та інститути ще не вважалася за необхідну – держава втілювала собою цілісність правової влади, причому окремі її елементи не визнавалися як такі, що можуть конкурувати між собою у політичній боротьбі. Дослідники німецької історичної школи права (Г. Гуго, Ф.К. Савіньї, Г.Ф. Пухта та ін.) також вважали, що самостійним суб'єктом правовідносин є виключно держава, а державні органи в зв'язку з цим діють лише від імені держави та не володіють самостійною правосуб'єктністю. Так, Г. Еллінек не визнає наявності існування та можливості визначення як окремих юридичних осіб органу держави та самої держави, але в той же час він не мислить існування держави без функціонування органів державної влади – інакше вона б перетворилася на юридичне ніщо [4, с. 536-537]. Джерелом правових норм визначалася державна влада, для зручності виконання завдань котрої було розділено її функціональні обов'язки на різноманітні структурні підрозділи. Державна влада втілювала собою практично всю повноту політичної влади, оскільки несистемні політичні актори розглядалися в якості можливих дестабілізаторів політичної системи, через що їх діяльність мала бути суворо контрольованою.

Політичні мислителі тривалий час апелювали у своїх міркуваннях до явищ та процесів інституційної природи у політиці, не виділяючи для них окремо стратегій аналізу, що були б відмінними від формалізованої правової методології. О.В. Рибій вважає за доцільне говорити про те, що при такій логіці аналізу динамічна зміна інститутів свідчить скоріше про негативні тенденції в правовій системі. Як наслідок, вирішення питання еволюції інститутів у межах правового інституціоналізму не має першочергової важливості порівняно із завданням підтримання юридичного порядку [12, с. 46-47]. Неготовність інституційної теорії пояснити процеси трансформації інститутів державної влади як політичних, в першу чергу, одиниць аналізу та інституціоналізація громадянської активності і призвели пізніше до епістемологічного зсуву в методологічній та предметній сферах інституційного аналізу.

Варто зауважити, що інтерпретація політики через її правовий аспект наприкінці XIX ст. залишалася затребуваною (Р. Моор, Дж. Гудмен, Г. Макдональд та ін.), а право розглядалося як системоутворююча сфера суспільної активності, що контролює функціонування політичних інститутів, забезпечує систему відруйнації через конфлікти та збалансовує відносини народу і правлячого класу [8, с. 21]. Свою роль тут зіграло поширення демократичної ідеології та долучення громадськості до політичного процесу – тенденції, що актуалізувалися в США та ряді європейських країн. Дослідження формалізованих інститутів у рамках класичного інституціоналізму політичної науки пов'язувалося в той час, за С. Белом, з необхідністю розробки механізмів державного управління в публічному секторі політики [15]. Розвиток політико-правових досліджень в рамках класичного інституціоналізму сприяв поглибленню розробки управлінських аспектів функціонування держави та діяльності її окремих органів. Фактично, навіть на початку XX ст. політична думка все ще зосереджувалася на вивченні інститутів реалізації державної влади, продовжуючи епістемологічну традицію німецької школи державознавства (Т. Коул, Г. Картер, Дж. Брюс, К. Фрідріх та ін.). Після Другої світової війни на Міжнародному конгресі з питань змісту та структури політичної науки (ЮНЕСКО, Париж, 1948) було підтверджено значення досліджень інститутів та офіційно включено в її предметне поле теорію публічних (державних) інститутів [7, с. 7-8]. Інституціоналізація політології як окремої самостійної науки, що все більше відокремлювалася від політичної філософії та державного управління, відбувалася, в тому числі, і завдяки орієнтації на вивчення розбудови структурних елементів державної влади. Період домінування аксіологічних обґрунтувань походження та сутності влади вичерпав себе, більш важливим і нагальним стало визначення можливостей та особливостей її реалізації, проте діяльність політичних інститутів розглядалася все ще в межах юрисдикції держави.

Деяко пізніше, під впливом процесів глобалізації та демократизації, був переформатований інституціональний статус держави як політичного інституту – базові характеристики нормативного та функціонального типу, що визначають місце і роль інституційного утворення в системі суспільно-політичних відносин. Як наголошує Т. Парсонс, в сучасному світі відбувається трансформація держави від соціетального співтовариства на спеціалізований орган суспільства, що складає ядро його політичної системи [11, с. 30]. В руслі інституційної теорії класичного інституціоналізму політичної науки була сформульована інституційна концепція держави, яка прийшла на змі-

ну тлумаченню держави як юридичної особи, розробленій в рамках конституційного права. Держава стала розглядатися як інституціоналізована влада, в широкому сенсі слова – інститут, у якому оформлюється влада [9, с. 100], але який вже не втілює її собою. Окрім цього, інші політичні інститути (в тому числі, інститути державної влади) отримали своє самостійне значення у політичному процесі, пізніше почала зростати увага вчених та політиків до недержавних інститутів реалізації громадських інтересів у просторі владної комунікації. Політична система та держава вже не визначаються як тотожні величини, і це відображає якісний прогрес в традиції класичного інституційного аналізу, обумовлений прогресом у політичній практиці організації суспільних процесів розвинених демократичних держав.

Поширення біхевіоризму в політичній науці, яке почалося в середині ХХ ст., було спробою подолати все ще характерну для класичного інституціоналізму усталеність традиції формально-юридичного тлумачення участі індивідів у політиці. Ця проблематика розглядалася переважно у ракурсі дозволено-санкціонованої державною владою регламентації переважно обов'язків громадян перед державою як вже не єдиним, хоча все ще центральним елементом політичної системи суспільства. Трансформація біхевіоризму до постбіхевіоризму з його орієнтуванням на повернення нормативного аналізу в політичну теорію відбулася вже перед ренесансом інституціональних досліджень в теоріях нового інституціоналізму. Виявилось, що науку, яка вивчає особливості реалізації владних відносин, дуже важко перетворити на лабораторію з обробки емпіричного матеріалу та надання точних прогнозів щодо поведінки суб'єктів політики в рамках інституціоналізованих структур і практик та поза ними. Формально-легальний тип аналізу сам по собі не був повністю відкинута політологією, використання його методологічної основи та вихідних постулатів призвели, наприклад, до концептуалізації такої субдисципліни політичної науки як правова політологія (представниками цього напрямку політичної теорії в Україні є І. Кресіна, Є. Перегуда, А. Сотник та ін.). Її завданням є внесення чітких критеріїв відповідності встановленим нормам законодавства в ті правові механізми, які містять значний елемент політичного, сприяти виробленню якісної ціннісно-правової основи функціонування політичних інститутів задля гармонізації взаємовідносин держави та інститутів громадянського суспільства [14, с. 262-263].

Однак, як напрямок політико-інституційної парадигми політичної науки, класичний інституціоналізм поступився дослідженням у рамках нової перехідного періоду, що передували новому інституціоналізму як відро-

дження цілеспрямованих інституційних досліджень.

Висновки. Становлення інституційної теорії у класичному її напрямку надало суттєвого поштовху для розвитку політичної науки через використання розробок політичної філософії та юриспруденції, а також сприяло подальшому конституюванню державного управління як самостійної галузі наукового знання. Право, політика та управління тут розглядаються як взаємопов'язані та взаємно обумовлені функціональними характеристиками державного ладу в кожній конкретній країні. Класичний (традиційний, старий) інституціоналізм можливо визначити як дослідницький напрямок політико-інституційної парадигми політичної науки, що полягає у формалізованому, раціонально обґрунтованому аналізі політико-правових структур, які пов'язані з особливостями реалізації регульованої нормативно-правовими актами державної влади. Методологія, яка була основою наукових досліджень у цьому напрямку інституціоналізму політичної науки, характеризувалася зміщенням балансу на користь правової компоненти політико-правового підходу, що тривалий час призводило до обмеження поля наукових розробок.

Варто зауважити, що ця дослідницька стратегія не позбавлена ряду недоліків, які і призвели до зниження евристичних можливостей класичного інституціоналізму та, як наслідок, девальвації аналітичних висновків, які можливо було вивести на основі залучення виключно традиційного типу аналізу: 1) неполітичні фактори впливу на політичний процес (витоки традицій організації суспільної взаємодії, причини збереження їх дієвості поряд із формальними регуляторами поведінки індивідів і груп) перебувають поза увагою вчених як такі, що не можуть суттєвим чином змінити систему управління; 2) неформальні інституціоналізовані практики колективної взаємодії не визначаються як складові інституційної політичної системи держави через свою неструктурованість (корупція, клієнтелізм); 3) в ідеологічній площині реалізації досліджень в рамках класичного інституціоналізму можливо виокремити консервативну орієнтацію стосовно предметної сфери, оскільки інститути державної влади (як і сама держава) розглядалися як однозначне благо для суспільно-політичних відносин, для регулювання яких вони були створені.

Втім, в розвитку класичного інституціоналізму політико-інституційної парадигми політичної науки можливо простежити внутрішню еволюцію дослідницької стратегії аналізу. По-перше, нормативізм політичної філософії поступово раціоналізується та трансформується від вимоги відповідності функціонування управлінських структур морально-ціннісним критеріям до визначення першочергового зна-

чення нормативно-правової бази законодавства для регуляції функціонування інститутів. По-друге, розуміння держави як юридичного цілісного утворення вищого порядку по відношенню до системи органів влади, запозичене від юридичного позитивізму та історичної школи права, видозмінюється в політичному інституціоналізмі у розгляд держави як одного з-поміж інших інститутів політичної системи суспільства, хоч і досить впливового. Прогрес в

аналітичній традиції пізніше дозволив включити до аналітичного поля дослідження неурядові організації, інститути громадянського суспільства та політичні інститути, що не є безпосередньо суб'єктами реалізації державної влади (політичні партії). Але таке розширення орієнтирів відбулося в той час, коли ігнорувати позасистемних суб'єктів політичного процесу вже не було можливості, а класична інституційна теорія переживала період занепаду.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Амельченко Н.А. Просвітницький проект раціоналізації політики та його межі [Текст] / Н.А. Амельченко // Наукові записки НаУКМА. – Т. 82 Політичні науки. – С. 5-13.
2. Бунецький Л.Л. Аспекти інституціоналізму в сучасній політичній науці: аналіз феномена «політичний інститут» [Текст] / Л.Л. Бунецький // Вісник КНУ ім. Т.Г. Шевченка. – 2009. – Сер. Філософія. Політологія. – № 91-93. – С. 60-63.
3. Дичковська Г. Політична ідеологія: раціональне та ірраціональне владного дискурсу [Електронний ресурс] / Г. Дичковська. - Режим доступу: http://www.ji-magazine.lviv.ua/diskusija/2012/Dychkovska_Politychna_ideologija.htm
4. Еллинек Г. Общее учение о государстве [Текст] / Еллинек Г. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. - 752 с.
5. Заморська Л. Становлення юридичного позитивізму [Текст] / Л. Заморська // Юридичний вісник. – 2011. - № 2. – С. 104-109.
6. Ивин А.А. Философский энциклопедический словарь [Текст] / А.А. Ивин. – М.: Гардарики, 2004. – 1072с.
7. Институциональная политология: Современный институционализм и политическая трансформация России [Текст] / под ред. С.В. Патрушева. М.: ИСП РАН, 2006. - 600 с. 13
8. Кривошеїн В.В. Парадигмальний вимір політики: Монографія. [Текст] / В.В. Кривошеїн. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2002. – 112 с.
9. Надолішній П.І. Теоретико-методологічні засади та історичний контекст інституційної спроможності держави у сфері управління [Текст] / П.І. Надолішній // Кримський юридичний вісник . – 2010. – Вип. 3 (10), Ч. II. – С. 97-106.
10. Нисневич Ю.А. Политико-правовой анализ как метод политических исследований [Текст] / Ю.А. Нисневич // Проблемный анализ и государственно-управленческое проектирование. – 2011. – Т. 4. - № 1. – С. 6-15.
11. Парсонс Т. Система современных обществ [Текст] / Т. Парсонс. – М.: Аспект-Пресс, 1997. – 270 с.
12. Рибій О. Специфіка підходів до вивчення політичних інститутів та їхньої динаміки у суспільних науках [Електронний ресурс] / О. Рибій. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../RYBII.pdf
13. Романюк А. Новий інституціоналізм та поняття інституту в політичній науці [Текст] / А. Романюк // Вісник Львівського університету. - 2006. - Сер. Філософські науки. - Вип. 9. – С. 190-199.
14. Сотник А.Л. Евристичний потенціал правової політології в осмисленні політико-правової дійсності [Текст] / А.Л. Сотник // Альманах права. – 2012. - № 3. – С. 261-264.
15. Bell S. Institutionalism: Old and New [Electronic resource] / S. Bell. - Regime to access: <http://espace.library.uq.edu.au/eserv.php?pid=UQ:9699&dsID=Institutionalism.pdf>
16. March J.G. The new institutionalism: organizational factors in political life / J.G. March, J.P. Olsen // The American Political Science Review. – Vol. 78. - № 3. - September 1984. – pp. 734-749.

Стаття надійшла до редакції 26.02.2014

REFERENCES:

1. *Amelchenko N.A.* Prosvitnytskyi proekt ratsionalizatsii polityky ta yoho mezhi (Enlightenment project of rationalization policy and its limits). *Naukovi zapysky NaUKMA*, Vol. 82 Politychni nauky, pp. 5-13.
2. *Bunetskyi L.L.* Aspekty instytutsionalizmu v suchasniy politychnii nauksi: analiz fenomenu «politychnyi instytut» (Aspects of institutionalism in modern Political Science: an analysis of the phenomenon of «political institution»). *Visnyk KNU im. T.H. Shevchenka*, 2009, *Series Filosofii. Politolohiia*, № 91-93, pp. 60-63.
3. *Dychkovska H.* Politychna ideolohiia: ratsionalne ta irratsionalne vladnoho dyskursu (Political ideology: rational and irrational of ruling discourse). Regime to access: http://www.ji-magazine.lviv.ua/diskusija/2012/Dychkovska_Politychna_ideologija.htm
4. *Ellinek G.* Obshhee uchenie o gosudarstve (General theory of the state). *SPb*, 2004, 752 p.
5. *Zamorska L.* Stanovlennia yurydychnoho pozytyvizmu (The establishment of Legal Positivism). *Yurydychnyi visnyk*, 2011, № 2, pp. 104-109.
6. *Ivin A.A.* Filosofskij jenciklopedicheskij slovar' (Encyclopedic Dictionary of Philosophy). Moscow, 2004, 1072p.
7. *Institucional'naja politologija: Sovremennyj institucionalizm i politicheskaja transformacija Rossii* (Institu-

- tional Political Science. Modern institutionalism and political transformation in Russia). Moscow, 2006, 600 p.
8. *Kryvoshein V.V.* Paradyhmalnyi vymir polityky (Paradigmatic dimension of policy). Dnipropetrovsk, 2002, 112 p.
  9. *Nadolishnii P.I.* Teoretyko-metodolohichni zasady ta istorychnyi kontekst instytuttsiinoi spromozhnosti derzhavy u sferi upravlinnia (Theoretical-methodological foundations and historical context of the institutional capacity of the state's ability of the management). *Krymskyi yurydychnyi visnyk*. 2010, Edition 3 (10), Part II, pp. 97-106.
  10. *Nisnevich Ju.A.* Politiko-pravovoj analiz kak metod politicheskikh issledovaniy (Political-legal analysis as a method of political studies). *Problemnyj analiz i gosudarstvenno-upravlencheskoe proektirovanie*, 2011, Vol. 4, № 1, pp. 6-15.
  11. *Parsons, T.* Sistema sovremennykh obshchestv (The system of modern societies). Moscow, 1997, 270 p.
  12. *Rybii O.* Spetsyfika pidkhodiv do vyvchennia politychnykh instytutiv ta yikhnoi dynamiky u suspilnykh naukakh (Specific approaches to the study of political institutions and their dynamics in the social sciences). Regime to access: www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../RYBIY.pdf
  13. *Romaniuk A.* Novyi instytutsionalizm ta poniattia instytutu v politychnii nauksi (The new institutionalism and the concept of an «institute» of Political Science). *Visnyk Lvivskoho universytetu*, 2006, Series Filosofski nauky, Edition 9, pp. 190-199.
  14. *Sotnyk A.L.* Evrystychnyi potentsial pravovoi politolohii v osmyslenni polityko-pravovoi diisnosti (Heuristic potential of Legal Political Science in comprehension the political and legal reality). *Almanakh prava*, 2012, № 3, pp. 261-264.
  15. Bell S. Institutionalism: Old and New. Regime to access: <http://espace.library.uq.edu.au/eserv.php?pid=UQ:9699&dsID=Institutionalism.pdf>
  16. March J.G., Olsen J.P. The new institutionalism: organizational factors in political life. *The American Political Science Review*, Vol. 78, № 3, September, 1984, pp. 734-749.

Баштанник Оксана Віталіївна – аспірант
 Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара
 Адреса: 49010, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, буд. 72
 E-mail: polit.dnepr2011@gmail.com

Bashtannyk Oksana Vitaliyjivna – postgraduate
 The Oles Honchar Dnepropetrovsk national university
 Address: 72, Gagarin Avenue, Dnipropetrovsk, 49010
 E-mail: polit.dnepr2011@gmail.com